

Concept- wetsvoorstel

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is in het Wetboek van Strafvordering regels te stellen voor het vastleggen en bewaren van kentekengegevens; Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie.

Artikel I

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd.
Na titel VE van het Eerste Boek wordt een titel ingevoegd, die luidt:

TITEL VF

Vastleggen en bewaren van kentekengegevens

Artikel 126jj

1. Een opsporingsambtenaar is bevoegd op of aan de openbare weg kentekengegevens van voertuigen met behulp van een technisch hulpmiddel vast te leggen ten behoeve van
  - a. de opsporing van strafbare feiten;
  - b. de aanhouding van personen als bedoeld in artikel 564 van het Wetboek van Strafvordering. De aanwezigheid van het technisch hulpmiddel wordt op duidelijke wijze kenbaar gemaakt.
2. De kentekens en de met de kentekens samenhangende gegevens betreffende locatie, tijdstip en de opname van het voertuig kunnen worden bewaard gedurende een periode van vier weken na de datum van de vastlegging.
3. In geval van verdenking van een strafbaar feit of in geval van een voortvluchtige persoon, kunnen de gegevens als bedoeld in het tweede lid, in het belang van het onderzoek of met het oog op de vaststelling van de verblijfplaats van de aan te houden persoon, geautomatiseerd worden vergeleken met politiegegevens die voor één van deze doelen worden verwerkt, teneinde vast te stellen of de gegevens overeenkomen. Als de gegevens overeenkomen kunnen ze voor het desbetreffende doel verder worden verwerkt.

Artikel II

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Deze wet vervalt drie jaar na inwerkingtreding van de wet, tenzij bij koninklijk besluit anders wordt bepaald.

2. De Minister van Veiligheid en Justitie zendt binnen drie jaar na inwerkingtreding van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN DEEL

1. Doel van het wetsvoorstel

Sinds een aantal jaren wordt door verschillende politieregio's gebruik gemaakt van automatische kentekenherkenning, ook wel *automatic numberplate recognition* (ANPR) genoemd. Dit is een techniek waarbij met behulp van camera's kentekens van voertuigen in het verkeer worden vastgelegd en langs geautomatiseerde weg worden vergeleken met kentekens van voertuigen die op naam staan van personen die bekend zijn bij de politie. Automatische kentekenherkenning stelt de politie in staat aan de hand van kentekens snel en efficiënt voertuigen en personen waar te nemen die zij zoekt ter uitvoering van de politietaak. In de afgelopen decennia is de mobiliteit toegenomen. De tijd dat politieagenten door eigen kennis en waarneming een goed beeld konden hebben van wat zich in dorpen en steden afspeelt en zicht hadden op woon- en verblijfplaatsen van justitiabelen ligt achter ons. De politie is alleen door de toepassing van nieuwe technologie en de opbouw van een goede informatiepositie in staat haar taken effectief en efficiënt uit te voeren. Er zijn circa 10 miljoen geregistreerde kentekens in Nederland. Een gerichte selectie van die kentekens die toebehoren aan personen die bijvoorbeeld vanwege de tenuitvoerlegging van een straf worden gezocht, draagt bij aan een effectieve uitvoering van de politietaak. Waar handmatig per uur hoogstens tientallen kentekens kunnen worden vergeleken, kunnen met toepassing van automatische kentekenherkenning per uur vele duizenden gegevens worden vergeleken. Dit gebeurt door op bepaalde locaties kentekens vast te leggen en te vergelijken met een referentiebestand, waarin kentekens zijn opgenomen van voertuigen waarvan het kenteken op naam is gesteld van personen tegen wie bijvoorbeeld een bevel tot vrijheidsbeneming is gegeven in verband met een onbetaalde geldboete, of aan wie een ontzegging van de rijbevoegdheid is opgelegd. Wanneer de camera een kenteken vastlegt dat is opgenomen in het referentiebestand, is er een *hit* en wordt het voertuig stilgehouden om daaraan opvolging te geven, dan wel worden de gegevens verwerkt en wordt daaraan later opvolging gegeven. Het verwerken van *hits* bij automatische kentekenherkenning voor de uitvoering van de politietaak kan, zoals hierna in paragraaf 5.3 aan de orde komt, plaatsvinden binnen de bestaande wetgeving.

Automatische kentekenherkenning kan ook worden toegepast om op een later tijdstip in de vastgelegde gegevens terug te kunnen zoeken. Hierbij worden alle kentekens die een camera passeren – ongeacht of het gaat om *hits* - vastgelegd en bewaard. Indien later een misdrijf wordt ontdekt, kunnen de gegevens ten behoeve van de opsporing daarvan worden geraadpleegd. De politie onderzoekt dan bijvoorbeeld of de auto van de verdachte op een bepaalde plaats aanwezig is geweest. Dit kan eraan bijdragen dat de politie in staat is misdrijven op te lossen, zoals hierna aan de orde komt in paragraaf 4. Voor deze toepassing ontbreekt echter een toereikende wettelijke basis. Het wetsvoorstel heeft ten doel in de noodzakelijke wettelijke basis te voorzien.

Automatische kentekenherkenning kent ook andere toepassingsvarianten, zowel binnen de politie als andere overheidsdiensten. Deze worden geïnventariseerd. Op basis daarvan zal een meer brede inzet van automatische kentekenherkenning, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, kunnen worden ontwikkeld. Onderdeel van de inventarisatie vormt de vraag of aanvullende wetgeving nodig is. In paragraaf 3 wordt op deze toekomstige ontwikkelingen ingegaan.

2. Inhoud van het wetsvoorstel

Voorgesteld wordt in het Wetboek van Strafvordering een bevoegdheid op te nemen voor het vastleggen en bewaren van gegevens betreffende kentekens ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten. Kentekens, en de daarmee verbonden gegevens van tijd en locatie kunnen dan, ongeacht of er sprake is van een *hit*, worden vastgelegd en gedurende een periode van vier weken worden bewaard. Indien in deze periode naar voren komt dat het kan bijdragen aan de opsporing van een strafbaar feit om een kentekenummer van een voertuig te vergelijken met de bewaarde gegevens, is dat mogelijk. Voorgesteld wordt dat de gegevens ook mogen worden gebruikt voor het achterhalen van de verblijfplaats van voortvluchtige veroordeelden of verdachten. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 4.

3. Toekomstige ontwikkelingen

Politiekorpsen hebben zelf het initiatief genomen om te werken met automatische kentekenherkenning. Nadat de verkeerspolitie dit in 2004 met succes had toegepast, werd naar verdere toepassingsmogelijkheden gezocht. Inmiddels wordt in de politiekorpsen automatische kentekenherkenning in verschillende vormen toegepast. In het regeerakkoord is een brede inzet van automatische kentekenherkenning aangekondigd. Ten behoeve hiervan is het noodzakelijk om de bestaande en nieuwe toepassingen te inventariseren (Kamerstukken II 2010-2011, 31051, nr 8). Bij deze inventarisatie zal de aandacht uitgaan naar de juridische vormgeving, ontwikkelmogelijkheden en mogelijke knelpunten. Het doel van de inventarisatie is te komen tot een landelijk aanpak, gebaseerd op een goed juridisch kader. Hierbij zal worden voortgebouwd op het kader van de Adviescommissie Veiligheid en persoonlijke levenssfeer en het kabinetsstandpunt hierover (Commissie Brouwer-Korf; Kamerstukken II 2009-2010, 31 051, nr. 5, blz. 14). Dit betekent dat automatische kentekenherkenning op voor de burger kenbare wijze wordt ingezet, dat daarbij een selectief gebruik wordt gemaakt van gegevens en dat de geautomatiseerde systemen de zorgvuldige en integere toepassing ondersteunen. Ook zullen de resultaten worden benut van een WODC-onderzoek naar het meer en beter inzetten van technische toepassingen ten behoeve van de opsporing, die naar verwachting medio 2011 beschikbaar zullen komen. Er worden beleidsregels opgesteld voor de uitwerking van praktische voorzieningen zoals de mogelijkheden van een *privacy impact assesment*, de automatische opschoning van gegevens, de uniformiteit van programmatuur, het vaststellen van autorisatieniveaus en het stellen van eisen aan de integriteit van systemen. Beoogd is dit medio 2011 gereed te hebben.

4. Het bewaren van kentekengegevens ten behoeve van de opsporing.

4.1 Noodzaak van een wettelijke regeling

In een aantal politieregio's werden tot begin 2010 alle kentekens die een camera passeerden – ongeacht of het ging om *hits* - vastgelegd en bewaard. De gehanteerde bewaartermijnen verschilden, variërend van zeven dagen tot vier maanden. Gedurende deze periode werden de

opgeslagen gegevens geraadpleegd voor opsporingsdoeleinden. Deze toepassing is beëindigd omdat de huidige wetgeving niet voorziet in een algemene regeling voor het bewaren van alle door de politie vastgelegde kentekens. Zonder wettelijke basis is dit niet toegestaan. In paragraaf 5.4 wordt dit nader toegelicht. Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft dit vastgesteld in de bevindingen over de toepassing van automatische kentekenherkenning door de Regionale politiekorpsen IJsselland en Rotterdam Rijnmond van 11 januari 2010. Het wetsvoorstel voorziet in een wettelijke basis.

Voorgesteld wordt in het Wetboek van Strafvordering een bevoegdheid op te nemen tot het vastleggen en bewaren van kentekengegevens, zodat deze op een later tijdstip kunnen worden geraadpleegd ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten of de aanhouding van personen. Met het bewaren van deze gegevens wordt het mogelijk na te gaan of voertuigen op een bepaald tijdstip op een bepaalde locatie aanwezig zijn geweest. Ook wordt het mogelijk aan de hand van kentekens de bewegingen van voertuigen na te gaan. Zoals in paragraaf 5 aan de orde komt, dient een bevoegdheid tot het bewaren van kentekengegevens te voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit, die voortvloeien uit het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). In het navolgende zal worden ingegaan op het belang van het bewaren van de gegevens voor de opsporing van strafbare feiten en op de randvoorwaarden waarmee het bewaren van de gegevens kan worden omgeven. In paragraaf 5 zal de voorgestelde regeling worden getoetst aan het EVRM.

4.2 Belang van de opsporing

In de politieregio's IJsselland en Rotterdam is ervaring opgedaan met het gebruik van bewaarde kentekengegevens ten behoeve van de opsporing. Gebleken is dat zware misdrijven mede met behulp van bewaarde kentekengegevens kunnen worden opgelost. Een voorbeeld hiervan is een overval op een winkel, waarbij omstanders de verdachte hebben zien weggrijden en waarbij later blijkt dat het kenteken van het voertuig van de verdachte, kort na de overval is vastgelegd door een camera in de nabijheid van de plaats waar de overval is gepleegd. Wanneer in de loop van het opsporingsonderzoek naar voren komt dat de verdachte mogelijk hulp heeft gehad van andere personen, kan door terug te zoeken in de kentekengegevens ook worden achterhaald welke voertuigen voor en achter het voertuig van de verdachte hebben gereden. Dit kan richting geven aan het opsporingsonderzoek en bijdragen aan het bewijs. Een dergelijke onderzoekswijze is in 2008 en 2009 binnen de politieregio Rotterdam gebruikt bij de opheldering van een overval, de opheldering van een ontvoering en de opheldering van een levensdelict. Een voorbeeld van een zaak waarin het achteraf raadplegen van bewaarde kentekengegevens heeft bijgedragen aan het bewijs van een ernstig misdrijf, betreft de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 29 juli 2009 (LJN BJ4213). Het betrof een verdenking van onder andere een levensdelict en het wegmaken van het stoffelijk overschot. Het lichaam van het overleden slachtoffer werd gevonden in de buurt van een autoweg. De verdachte maakte gebruik van een transportauto. De bandensporen op de plaats delict kwamen overeen met deze auto en ook andere sporen voerden naar deze auto. Uit gegevens van een verkeersregistratiesysteem dat kentekengegevens van passerende voertuigen vastlegde en bewaarde, bleek dat deze auto gedurende een bepaalde periode bij de plaats delict was geweest. Dit droeg bij aan het bewijs dat de verdachte opzettelijk het lijk heeft weggemaakt. In hoger beroep werd in deze zaak aangevoerd dat de desbetreffende gegevens "no hits" betroffen, die direct hadden behoren te worden verwijderd en daarom niet voor het bewijs mochten worden gebruikt. Omdat het evenwel de kentekengegevens betrof van het voertuig van het slachtoffer, ook al werd het bestuurd door de verdachte, en de gegevens waren gebruikt om duidelijkheid over diens vermissing te krijgen, oordeelde het Hof dat de

verdachte zich niet op deze schending van het recht kon beroepen. De gegevens konden daarom wel gebruikt worden voor het bewijs (Gerechtshof s'Gravenhage 16 juni 2010, LJN BM7688). Een andere casus betrof de uitspraak van de Rechtbank Zwolle van 2 juli 2009 (LJN BJ2118). Dit betrof een reeks van autodiefstallen die mede met behulp van bewaarde *no hits* waren opgelost. Met behulp van de bewaarde *no hits* kon de aanwezigheid van het voertuig van de verdachte op bepaalde plaatsen en tijden worden aangetoond. De rechtbank gaf aan dat het vaste rechtspraak is dat de grondslag voor opsporingsactiviteiten die niet specifiek in de wet zijn geregeld, en die niet meer dan een beperkte inbreuk maken op grondrechten, kan worden gevonden in de algemene opsporingstaak zoals die is neergelegd in artikel 141 en 142 Sv of, indien nog geen sprake is van opsporing, artikel 2 Politiewet 1993. De rechtbank was van oordeel dat in de gegeven omstandigheden – een toename van mobiel banditisme dat met het huidige arsenaal aan technische hulpmiddelen moeilijk te bestrijden is – het gebruik van het ANPR-systeem als opsporingsmiddel als noodzakelijk en passend kon worden beschouwd. Mede gelet op de gehanteerde zorgvuldige werkwijze oordeelde de rechtbank dat de inzet van het ANPR-systeem rechtmatig was geschied en dat de daaruit verkregen gegevens tot bewijs mochten worden gebezigd. In deze zaak oordeelde het Gerechtshof Leeuwarden in hoger beroep, onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis van artikel 8 van de Wpg, anders. Gegevens die een *no hit* opleveren in het kader van de uitvoering van de dagelijkse politietaak dienden direct vernietigd te worden, omdat deze gegevens niet noodzakelijk zijn voor het doel van de ANPR registratie, gelet op het ontbreken van het desbetreffende kenteken in het vergelijkingsbestand. Het Hof achtte dit een ernstig vormverzuim en oordeelt dat de gegevens van het bewijs dienden te worden uitgesloten. (Hof Leeuwarden, 16 juni 2010, LJN BM8100).

Een andere relevante uitspraak betrof Rechtbank Rotterdam 4 maart 2010 (LJN BL6649), betreffende straatroof en heling. De rechtbank verwerpt een verweer dat de officier van justitie niet-ontvankelijk moest worden verklaard omdat de politie bij de opsporing gebruik had gemaakt van zogenaamde *no hits* die hadden behoren te worden vernietigd. De rechtbank oordeelde dat dit niet een dusdanige schending van de rechten van de verdachte opleverde dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk moest worden verklaard. Overigens volgde vrijspraak in verband met gebrek aan bewijs. Tot slot kan worden genoemd de uitspraak van de Rechtbank De Haag van 22 februari 2010 (LJN BL5236) ter zake van onder andere vrijheidsberoving en diefstal met geweld en bedreiging. De rechtbank oordeelde dat gebruik was gemaakt van een *no hit* en dat daarmee gehandeld was in strijd met de artikel 8, zesde lid jo 3, eerste en tweede lid van de Wpg, zodat de resultaten niet mochten worden gebruikt voor het bewijs. Er volgde een bewezenverklaring op grond van ander beschikbaar bewijs.

Uit de hier besproken zaken blijkt dat het achteraf kunnen raadplegen van kentekengegevens van voertuigen, belangrijk is voor de opsporing van ernstige misdrijven, ook als het gaat om *no hits*, dat wil zeggen gegevens die op het moment waarop ze worden vastgelegd niet van belang zijn voor de uitvoering van de politietaak. Een wettelijke basis hiervoor ontbreekt echter. Ik ben van mening dat hiervoor een wettelijke basis moet worden geschapen.

4.3 Effectiviteit voor de opsporing

Cijfers over de aantallen misdrijven die per jaar kunnen worden opgelost indien alle door de politie vastgelegde kentekengegevens gedurende een bepaalde periode mogen worden bewaard, kunnen niet worden gegeven. De ervaringen met het gebruik van bewaarde kentekengegevens ten behoeve van de opsporing zijn namelijk beperkt. Slechts enkele regio's hebben deze vorm van kentekenherkenning toegepast en zij zijn daar naar aanleiding van de

bevindingen van het CBP mee gestopt. Door Regioplan is onderzoek gedaan naar het gebruik en de resultaten van automatische kentekenherkenning ten behoeve van de opsporing met vaste camera's boven de A-28 bij Zwolle in 2008 en 2009. (Kamerstukken II 2010–2011, 31 051, nr. 8). In deze periode werden de no-hits nog 10 dagen bewaard. Dit was voorafgaand aan het besluit het bewaren van *no-hits* te staken wegens het ontbreken van een wettelijke basis. Uit dit onderzoek blijkt dat automatische kentekenherkenning gebruikt wordt om voertuigen te signaleren en zicht te krijgen op reisd Bewegingen van verdachten. Er is in de bestudeerde zaken geen sprake van het direct aanhouden van verdachten. De conclusie van de onderzoekers is dat automatische kentekenherkenning meerwaarde heeft voor de opsporing. In twaalf van de negentien onderzochte zaken leidde de inzet van automatische kentekenherkenning tot specifieke opsporingsinformatie. Daarnaast kan door automatische kentekenherkenning richting worden gegeven aan opsporingsonderzoeken, bijvoorbeeld wanneer andere aanknopingspunten ontbreken. Vergelijkbare resultaten komen naar voren in onderzoek dat in het Verenigd Koninkrijk is gedaan naar automatische kentekenherkenning (zie het rapport “*Practice advice on the management and use of Automatic Number Plate Recognition*” van de *National Policing Improvement Agency*, www.NPIA.police.uk). Uit het onderzoek van Regioplan blijkt ook dat – hoewel de politie casuïstiek voorhanden heeft waaruit de meerwaarde van ANPR blijkt – nader onderzoek nodig is om het inzicht in de effectiviteit van ANPR toepassingen in de opsporing verder te vergroten. Dit onderzoek, waarbij onder meer de ervaringen in de regio Rotterdam Rijnmond worden betrokken, zal onder auspiciën van het WODC worden uitgevoerd en zal voor de zomer van 2011 beschikbaar komen.

Wanneer dit wetsvoorstel kracht van wet krijgt en in werking treedt, kan inzicht worden verkregen in de aantallen misdrijven die per jaar met behulp van het bewaren van kentekengegevens kunnen worden opgelost. In het wetsvoorstel is een zogenaamde horizonbepaling opgenomen. Dit betekent dat de voorgestelde bevoegdheid tot het bewaren van kentekengegevens na inwerkingtreding van de wet in beginsel voor slechts drie jaar van kracht is, tenzij bij Koninklijk Besluit anders wordt besloten. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het regeerakkoord van dit kabinet, waarin is opgenomen dat voorgenomen maatregelen inzake opslag, koppeling en verwerking van persoonsgegevens zoveel mogelijk worden voorzien van een horizonbepaling. Indien na inwerkingtreding van de wet op basis van een evaluatie van de wet kan worden bevestigd dat de bevoegdheid effectief is voor de opsporing van strafbare feiten, kan worden besloten de bevoegdheid te handhaven. Hierbij zal niet alleen worden gekeken naar de resultaten voor de opsporing, maar zal ook worden onderzocht of de verwerking van de bewaarde gegevens plaatsvindt met inachtneming van de wettelijke waarborgen. Zie hierover paragraaf 5.

4.4 Bewaartermijn

Bij het bepalen van de duur van de bewaartermijn dient het hierboven beschreven belang voor de opsporing van strafbare feiten te worden afgewogen tegen het belang van de burger gevrijwaard te blijven van bemoeienis van de politie, en van de verwerking van zijn gegevens zonder dat daar aanleiding toe bestaat. Een bevoegdheid tot het bewaren van gegevens moet voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit. In paragraaf 5 komt dit nader aan de orde. Dit betekent dat de bewaartermijn zodanig lang moet zijn dat dit bijdraagt aan de effectiviteit van de opsporing, maar tevens zodanig kort dat geen onnodige verwerking van gegevens van burgers plaatsvindt.

Met inachtneming hiervan wordt een bewaartermijn voorgesteld van vier weken na de datum van de eerste verwerking. Een termijn van vier weken wordt ook gehanteerd voor het bewaren

van beelden van gemeentelijke toezichtcamera's. In artikel 151c, zevende lid, van de Gemeentewet is bepaald dat de beelden die in het belang van de handhaving van de openbare orde met gemeentelijke toezichtcamera's worden vastgelegd, voor een periode van ten hoogste vier weken mogen worden bewaard en dat de gegevens mogen worden gebruikt indien er een vermoeden is dat de gegevens noodzakelijk zijn voor de opsporing van een strafbaar feit. Deze termijn wordt noodzakelijk geoordeeld voor de preventieve functie voor de openbare orde handhaving van het cameratoezicht (Kamerstukken 2004/2005, 29440, nr. 16, blz. 2). De beelden mogen worden bewaard ongeacht of daartoe op het moment van het verwerven van de beelden aanleiding bestaat. Hierbij kan worden opgemerkt dat de parallel met de Gemeentewet maar ten dele opgaat. Bij het toezicht op openbare plaatsen in een gemeente worden in het algemeen geen kentekens vastgelegd. De beelden van deze camera's hebben vooral een functie bij het achteraf oplossen van lokaal gepleegde strafbare feiten, die doorgaans kort nadat de beelden zijn vastgelegd worden ontdekt. Bij automatische kentekenherkenning is dat anders. Vastgelegde en bewaarde kentekens kunnen van belang zijn voor misdrijven die pas later, soms veel later, worden ontdekt. Om die reden kan de termijn van vier weken worden beschouwd als een korte termijn voor het doel van de opsporing van strafbare feiten. Immers, ook na de periode van vier weken kunnen strafbare feiten naar voren komen die mede met behulp van bewaarde kentekengegevens kunnen worden opgespoord.

In hun brief van 3 februari 2010 stelden de toenmalige ministers van Justitie en BZK een periode van 10 dagen voor. Deze termijn van 10 dagen was bepaald aan de hand van de werkwijze van de politieregio IJsselland. De termijn van 10 dagen is toereikend voor gerichte opsporingsactiviteiten, zoals het herkennen van kentekens die in verband gebracht kunnen worden met herhaaldelijk gepleegde strafbare feiten op bepaalde locaties, zoals woninginbraken. Deze termijn is echter te kort zijn voor de opsporing van strafbare feiten die niet direct worden ontdekt, of strafbare feiten waarbij pas later blijkt dat kentekengegevens kunnen bijdragen aan de opheldering daarvan. Ook voor strafbare feiten waarvoor de politie een langere periode nodig heeft om aangiften te verwerken en te selecteren voor opsporingsonderzoek is een termijn van 10 dagen erg kort. Daarom is gekozen voor een termijn van vier weken. Ik ben van mening dat een bewaartermijn van vier weken recht doet aan enerzijds het belang van de opsporing van strafbare feiten en anderzijds de belangen van bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Drie jaar na inwerkingtreding van de wet wordt – zoals hiervoor aan de orde kwam – de effectiviteit van de bevoegdheid beoordeeld. De duur van de bewaartermijn zal hierbij opnieuw aan de orde komen.

4.5 Welke gegevens worden bewaard?

Voorgesteld wordt dat de kentekens en de met de kentekens samenhangende gegevens betreffende locatie, tijdstip en de foto-opname van het voertuig kunnen worden bewaard. De camera's die worden gebruikt voor de automatische kentekenherkenning maken een foto van de voor- of achterkant van alle voorbijkomende voertuigen. Daaruit wordt het kenteken in een bestand vastgelegd. Het kenteken is met het oog op de herkenning het belangrijkste element, maar de foto zal een groter deel van het voertuig kunnen omvatten. Zo kunnen het merk en de kleur ook worden vastgelegd. Dit kan van belang zijn om in een concrete zaak te kunnen controleren of het gaat om het gezochte voertuig. De bestuurder of eventuele passagiers zullen wellicht wel te zien zijn, maar op basis van de huidige stand van de techniek naar verwachting niet herkenbaar, aldus het CBP op blz. 10 van de Richtsnoeren. Wanneer de techniek verder voortschrijdt, worden de beelden wellicht beter van kwaliteit en zullen bestuurder en passagiers wel herkenbaar zijn. Het is echter niet te verwachten dat dit op korte termijn mogelijk zal zijn.

Naast het kenteken en de foto van het voertuig, worden ook de gegevens over de locatie, de datum en het tijdstip bewaard. Met behulp van deze gegevens is het mogelijk om de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats vast te stellen en kunnen de bewaarde kentekens waarde hebben voor de opsporing van strafbare feiten. Ook wordt het mogelijk aan de hand van kentekens de bewegingen van voertuigen na te gaan. De naam van de persoon op wiens naam het kenteken staat, wordt niet bewaard. De naam wordt pas bekend wanneer in een concrete zaak over een bepaald kenteken navraag wordt gedaan bij het kentekenregister.

4.6 Het gebruik van de bewaarde gegevens

In het voorgestelde artikel 126jj Sv wordt bepaald dat de bewaarde gegevens kunnen worden gebruikt in geval van verdenking van een strafbaar feit. Indien in een opsporingsonderzoek informatie aanwezig is over een voertuig dat betrokken was bij het strafbare feit of dat in gebruik is bij de verdachte, kan aan de hand van het bij dat voertuig behorende kenteken worden gezocht in de bewaarde gegevens. Daaruit kan naar voren komen dat het desbetreffende voertuig op bepaalde tijdstippen op bepaalde locaties aanwezig is geweest. Dit kan bijdragen aan de opheldering van het strafbare feit.

Voor de opheldering van een strafbaar feit kan het – indien dat aan de opheldering van het feit bijdraagt - passend en proportioneel zijn met behulp van de bewaarde gegevens de aanwezigheid van een voertuig te achterhalen, of de bewegingen van een voertuig na te gaan, ook als het gaat om een licht strafbaar feit. De bewaarde kentekengegevens betreffen namelijk slechts het kenteken en de foto van het voertuig, en de gegevens over locatie, datum en tijdstip. De naam van de persoon op wiens naam het kenteken staat, wordt niet bewaard. Die naam wordt pas bekend wanneer in een concrete zaak de tenaamstelling van een bepaald kenteken in het kentekenregister van de RDW wordt nagetrokken. Dat gebeurt alleen indien met behulp van de bewaarde gegevens inderdaad de aanwezigheid van een voertuig op bepaalde locaties en tijdstippen is vastgesteld en dit voor het onderzoek van belang is.

Overigens kan dan nog aanvullend onderzoek nodig zijn om na te gaan of bepaalde personen op bepaalde tijdstippen daadwerkelijk van het voertuig gebruik hebben gemaakt.

Tevens is bepaald dat de bewaarde gegevens kunnen worden gebruikt voor de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde persoon als bedoeld in artikel 564 Sv. Wanneer informatie voorhanden is over een vluchtauto of over een voertuig dat op naam staat van een voortvluchtige, kan het natrekken van de bewegingen van deze voertuigen, door het raadplegen van de op grond van artikel 126jj bewaarde gegevens, bijdragen aan het achterhalen van de verblijfplaats van de voortvluchtige en diens aanhouding. In artikel 565 Sv is bepaald dat ook bijzondere opsporingsbevoegdheden mogen worden toegepast voor het vaststellen van de verblijfplaats van een aan te houden persoon. Het gebruik van bewaarde kentekengegevens – als voorgesteld in artikel 126jj – kan eveneens beschouwd worden als een passende bevoegdheid voor dit doel.

In het kentekenregister van de Rijksdienst voor het wegverkeer kunnen de bij de verdachte of veroordeelde behorende kentekengegevens worden opgezocht (artikel 44 WVV1994). Deze kunnen langs geautomatiseerde weg worden vergeleken met de bewaarde kentekengegevens. Indien de gegevens overeenkomen, kunnen deze voor het opsporingsonderzoek of de aanhouding worden gebruikt.

In artikel 126jj zelf is de toegang tot de bewaarde kentekengegevens niet voorbehouden aan slechts een beperkt aantal opsporingsambtenaren. De reden hiervan is dat de Wpg reeds waarborgen biedt terzake van de toegang tot politiegegevens. Overeenkomstig artikel 6, tweede lid, van de Wpg hebben alleen politie-ambtenaren die daarvoor zijn geautoriseerd toegang tot de vastgelegde gegevens. De verantwoordelijke korpsbeheerder draagt er zorg

voor dat bepaalde ambtenaren hiervoor worden geautoriseerd. In de autorisatie wordt vermeld tot welke verwerkingen de ambtenaar bevoegd is en voor welke onderdelen van de politietaak dit is toegestaan. Hiermee is verzekerd dat alleen bevoegde ambtenaren toegang hebben tot de bewaarde gegevens, en dat zij deze alleen raadplegen in de gevallen die in artikel 126jj zijn vermeld.

4.7 Waarborgen voor een zorgvuldige toepassing

Voor een zorgvuldige toepassing van de bevoegdheid tot het bewaren van kentekengegevens is het van belang dat de gegevens worden verwerkt overeenkomstig de voorwaarden die daaraan in het voorgestelde artikel 126jj en in de Wpg worden gesteld. Zie hierover paragraaf 5.

Voor een zorgvuldige toepassing van de bevoegdheid tot het bewaren van kentekengegevens is ook de kwaliteit van de gebruikte apparatuur van belang. Voor de camera's en de hardware en programmatuur die worden gebruikt bij automatische kentekenherkenning worden standaarden gehanteerd. Deze beschrijven de kwaliteit van de vastlegging van gegevens, het percentage passerende voertuigen dat minimaal dient te worden vastgelegd en de correctheid van de herkenning van de kentekens vanaf het vastgelegde beeld. Voor de beveiliging en integriteit van de beelden gelden de beveiligingsrichtlijnen van de Voorziening tot samenwerking Politie Nederland (vtsPN). Voor korpsen gelden eisen die in de inkoop- dan wel aanbestedingsdocumenten worden opgenomen. Het bestek voor de (nog uit te brengen) Europese Aanbesteding van de politie bevat de eisen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de Wpg en de waarborgen voor de integriteit van de beelden. Deze eisen worden verder uitgewerkt en zullen dan worden opgenomen in de ontwerpen voor de realisatie van vaste en mobiele camera's. Tevens maken deze onderdeel uit van de beleidsregels waarin de uitwerking van de praktische voorzieningen is opgenomen.

4.8 Afbakening naar andere grondslagen voor het bewaren van kentekengegevens en andere toepassingen van automatische kentekenherkenning voor de opsporing van strafbare feiten

Thans biedt de Wpg reeds een basis voor het bewaren van kentekengegevens die worden vergaard in het kader van een opsporingsonderzoek. Indien, bijvoorbeeld ter opsporing van herhaalde woninginbraken op bepaalde locaties, kentekens worden vastgelegd om na te gaan welke in verband gebracht kunnen worden met de gepleegde misdrijven, kunnen deze gegevens voor de duur van het onderzoek worden verwerkt op grond van artikel 9 Wpg. Het betreft gerichte gegevensverwerking voor een onderzoek in verband met de handhaving van de rechtsorde in een bepaald geval. (Kamerstukken 2005/2006, 30327, nr. 3, blz. 43 en 44). Een andere toepassing van automatische kentekenherkenning is dat een kenteken van de verdachte wordt ingevoerd in een vergelijkingsbestand dat kan worden gekoppeld aan camera's voor automatische kentekenherkenning. Dat kan gebeuren met vaste camera's in de eigen regio, of door tussenkomst van het programmabureau ANPR van de politie met het landelijk netwerk van ANPR camera's, of door een combinatie van beide. Indien het volgen van de bewegingen van een voertuig van een persoon door middel van automatische kentekenherkenning het karakter krijgt van stelselmatige observatie, is op grond van artikel 126h Sv een bevel van de officier van justitie nodig, en is dit uitsluitend toegestaan in het belang van het opsporingsonderzoek met het doel strafvorderlijke beslissingen te nemen (artikel 132a Sv).

Ook kan een vergelijkingsbestand gemaakt worden van zogenaamde CIE-subjecten, dat zijn personen met betrekking tot wie gegevens mogen worden verwerkt om inzicht te krijgen in

hun betrokkenheid bij bepaalde categorieën van ernstige misdrijven. De *hits* kunnen worden verwerkt op grond van artikel 10 van de Wpg.

4.9 Camera's

De toepassing van de voorgestelde bevoegdheid kan eenvoudig plaatsvinden met behulp van de camera's die gebruikt worden voor de acties waarbij een directe opvolging aan *hits* wordt gegeven. Niet alleen kunnen de *hits* en de *no hits* tijdens de acties worden bewaard maar ook kunnen de camera's buiten de acties om worden gebruikt voor het vastleggen van de kentekens van passerende voertuigen.

In de praktijk worden hiervoor mobiele en vaste camera's gebruikt. De mobiele camera's zijn in politieauto's gemonteerd en kunnen op elke gewenste plek worden ingezet. De vaste camera's worden met toestemming van de wegbeheerder op of aan de weg gemonteerd, bijvoorbeeld aan bestaande installaties. Afhankelijk van het doel van het vastleggen van de kentekens worden de camera's geplaatst op plekken waar veel auto's langskomen, bruggen, verkeersknooppunten etc. Dit gebeurt na besluitvorming door het gezag van de politie, de korpsbeheerder en de officier van justitie, veelal in de regionale driehoek en in overleg met, en waar nodig na toestemming van, de wegbeheerder. Op regionaal niveau kan de meest adequate afweging gemaakt worden waar en in welke mate de inzet van automatische kentekenherkenning dienstig is.

Bezien wordt of ook de camera's die door de politie en het openbaar ministerie worden gebruikt voor verkeerscontroles, kunnen worden ingezet voor toepassing van de voorgestelde bevoegdheid tot het vastleggen en bewaren van kentekengegevens. Het gaat hierbij om de zogenaamde flitspalen en de camera's die worden gebruikt voor trajectcontroles. Indien dit tot de mogelijkheden behoort, krijgt de toepassing van de bevoegdheid een grotere betekenis omdat dan op meer plaatsen in Nederland kentekengegevens van passerende voertuigen kunnen worden vastgelegd en bewaard. Dit komt de effectiviteit van deze bevoegdheid ten goede.

Daarnaast is het denkbaar dat camera's geplaatst worden, speciaal met het oog op toepassing van de bevoegdheid tot het vastleggen en bewaren van kentekengegevens. Mocht in een regio naar voren komen dat bepaalde routes veelvuldig worden gebruikt door verdachten van bepaalde strafbare feiten, dan is voorstelbaar met het oog daarop een camera te plaatsen. Tenslotte kan worden vermeld dat het mogelijk is om de met behulp van camera's door de politie vastgelegde kentekengegevens op een centrale plaats te bewaren. Daardoor kunnen kentekengegevens die met behulp van camera's in verschillende delen van het land zijn vastgelegd, worden verwerkt ten behoeve van de doelen van het voorgestelde artikel 126jj. De organisatorische en technische vormgeving hiervan vormt onderdeel van het eerdergenoemde landelijk programma ANPR (paragraaf 3).

5. Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking.

5.1 Artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM

Zowel het gebruik van camera's die kentekennummers vastleggen als de verdere verwerking van kentekengegevens die langs die weg door de politie zijn vastgelegd, moeten worden beoordeeld in het licht van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer als neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Het recht op

bescherming van de persoonlijke levenssfeer houdt in dat de overheid de persoonlijke levenssfeer van burgers dient te respecteren. Onderdeel van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer is dat de burger het recht heeft met rust gelaten te worden en onbevangen zichzelf te zijn. Een beperking van dit recht is slechts mogelijk als dat in de wet is geregeld en noodzakelijk is in een democratische samenleving in het belang van onder andere de openbare veiligheid of het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten. In de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) komt naar voren dat deze noodzaak mede wordt bepaald aan de hand van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Artikel 8 EVRM en de daarop gebaseerde jurisprudentie stellen ook eisen aan de kwaliteit van de wettelijke regeling. Deze moet voor de burger voldoende toegankelijk en kenbaar zijn. Dit betekent dat de regeling voldoende precies moet zijn geformuleerd, zodat de burger vooraf kan weten onder welke omstandigheden bevoegdheden mogen worden toegepast. De regeling moet bovendien waarborgen bieden tegen willekeurige inmenging door de overheid in het persoonlijke leven van de burger en tegen misbruik van bevoegdheid.

Omdat het gebruik van iemands persoonsgegevens kan leiden tot een inmenging in diens persoonlijke levenssfeer, zijn er regels voor de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Artikel 10, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat de wet regels stelt ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens. De Wet politiegegevens (Wpg) geeft hieraan uitvoering voor de verwerking van politiegegevens. Deze wet is gebaseerd op de beginselen die zijn neergelegd in het Dataprotectieverdrag (Verdrag van de Raad van Europa van 28 juni 1981 tot bescherming van personen in verband met de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens (Trb. 1988, 7). Deze beginselen houden in dat gegevens rechtmatig moeten zijn verkregen, alleen voor specifieke en legitieme doeleinden mogen worden opgeslagen, evenredig moeten zijn in relatie tot het doel waarvoor ze zijn opgeslagen en niet langer mogen worden bewaard dan vereist voor dit doel waarvoor ze zijn opgeslagen. Om te voorkomen dat door het verwerken van gegevens de persoonlijke levenssfeer van de burger onevenredig wordt beperkt, voorziet de Wet politiegegevens in regels voor een zorgvuldige omgang met de gegevens.

5.2 Het gebruik van camera's voor automatische kentekenherkenning

Bij automatische kentekenherkenning worden met behulp van camera's op de openbare weg waarnemingen gedaan van voertuigen die op een bepaalde plaats en tijd passeren. Het gaat om het op een enkel moment in de openbare ruimte waarnemen van het kenteken en een deel van het voertuig. Aangenomen kan worden dat bij een dergelijke kortstondige waarneming van een voertuig op de openbare weg de persoonlijke levenssfeer niet in het geding is. (EHRM, *Peck v. Verenigd Koninkrijk*, 44647/98, 28 januari 2003; HR 20 april 2004, LJN AL8449). Dit geldt temeer nu bestuurders van voertuigen kunnen weten en verwachten dat hun voertuig op de openbare weg aan de hand van het kenteken door de politie kan worden waargenomen. Het is van algemene bekendheid dat het kenteken op de kentekenplaat ertoe dient dat bestuurders van auto's op de weg kunnen worden herkend ten behoeve van de handhaving van wet- en regelgeving. Bestuurders van voertuigen kunnen redelijkerwijs geen verwachting hebben dat zij voor de politie onopgemerkt blijven. Zoals tot uitdrukking komt in de rechtspraak van het EHRM, is voor de vraag of sprake is van inmenging in de persoonlijke levenssfeer de "*reasonable expectation of privacy*" van betrokkene van belang. Overigens is het voor automatische kentekenherkenning van belang dat een voertuig nauw verbonden kan zijn met een persoon, maar dat er geen zekerheid is dat de persoon op wiens naam het voertuig staat, daadwerkelijk gebruik maakt van het voertuig. Met behulp van automatische kentekenherkenning kan slechts iets worden gezegd over de mogelijkheid dat een bepaalde

persoon op een bepaalde tijd en plaats aanwezig was, maar kan daarover geen zekerheid worden geboden.

5.3. Artikel 2 Politiewet 1993

Op grond van artikel 2 van de Politiewet 1993 heeft de politie tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Ter uitvoering van haar taak is de politie bevoegd tot het verrichten van al die handelingen die nodig zijn voor een goede taakvervulling, binnen de wettelijke grenzen. Ter uitvoering van haar taak dient de politie opmerkzaam te zijn op personen die met het oog op die taak aandacht behoeven. Een mogelijkheid om opmerkzaam te zijn is dat de politie het oog houdt op kentekens van voertuigen die toebehoren aan deze personen. Het is een passende ontwikkeling dat de politie daarbij gebruik maakt van camera's en automatische kentekenherkenning. Zolang deze camera's worden gebruikt om uitsluitend kentekens waar te nemen van voertuigen van personen die relevant zijn voor de politietaak, bijvoorbeeld omdat zij verdachte zijn of omdat zij een straf moeten ondergaan, past dit binnen de uitvoering van artikel 2 van de Politiewet 1993. Artikel 2 van de Politiewet 1993 biedt dus een basis voor het waarnemen en vergelijken van kentekens van personen die ingevolge de uitvoering van de politietaak aandacht behoeven. De gegevens die bij een vergelijking overeenkomen, de zogenaamde *hits*, kunnen op grond van de Wpg verder worden verwerkt. De Wpg staat de verwerking van gegevens toe, voor zover die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de politietaak.

5.4 Het vastleggen en bewaren van kentekengegevens die geen hit opleveren

Het vastleggen en bewaren van zogenaamde *hits* past dus binnen artikel 2 van de Politiewet 1993 en het stelsel van de Wpg. Anders is dat voor het vastleggen en bewaren van kentekengegevens die geen *hit* opleveren. Dit betreft kentekens van voertuigen die toebehoren aan personen die op het moment van de vastlegging van de kentekengegevens niet de aandacht van de politie behoeven. Verwerking van die gegevens past daarom, binnen de huidige wetgeving, niet binnen de uitvoering van de politietaak van artikel 2 van de Politiewet 1993. De uitvoering van die taak kan in beginsel niet strekken tot het vastleggen van kentekengegevens van burgers, indien daartoe op dat moment geen aanleiding bestaat. Daarom is dit zonder expliciete wettelijke regeling niet mogelijk. Evenmin biedt de Wpg thans mogelijkheden om deze gegevens te verwerken. De Wpg staat slechts verwerking van gegevens toe indien deze op het moment van de eerste verwerking noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de politietaak. Gaat het om gegevens die geen *hit* betreffen - oftewel om gegevens die op dat moment niet van belang zijn voor de uitvoering van de politietaak – maar die mogelijk op een later tijdstip wel relevant kunnen zijn, dan is verwerking op grond van de Wpg nu niet mogelijk. Om de bewaring van deze gegevens mogelijk te maken, teneinde deze achteraf ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten te kunnen raadplegen, is dan ook expliciete wettelijke basis vereist. Voorgesteld wordt deze neer te leggen in een nieuw artikel 126jj Sv. Deze regeling dient te voldoen aan de hiervoor beschreven eisen van artikel 8 van het EVRM.

Dit betekent ten eerste dat de bevoegdheid tot het bewaren van kentekengegevens als neergelegd in het voorgestelde artikel 126jj noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving, in het belang van de openbare veiligheid en de voorkoming en vervolging van strafbare feiten. Hierbij heeft de staat een vrije beoordelingsruimte. Zoals in paragraaf 4 aan

de orde kwam, draagt het bij aan de opsporing van strafbare feiten, indien alle kentekengegevens die door de politie met behulp van camera's worden vastgelegd, voor een periode van vier weken kunnen worden bewaard, teneinde deze achteraf te kunnen raadplegen. Zware misdrijven kunnen mede met behulp van bewaarde kentekengegevens worden opgelost. Ook kan automatische kentekenherkenning specifieke opsporingsinformatie opleveren en richting geven aan opsporingsonderzoeken. Deze opbrengsten van het bewaren van *no hits* wegen zwaar in een samenleving waarin veel waarde wordt gehecht aan het verhogen van de veiligheid en de aanpak van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit.

De noodzaak van de regeling wordt mede ingevuld aan de hand van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het beginsel van proportionaliteit houdt in dat het belang dat gediend wordt met de maatregel, in verhouding moet staan tot omvang van de beperking van de persoonlijke levenssfeer. Voor de beoordeling hiervan is ten eerste van belang dat de maatregel slechts inhoudt dat het kenteken en de foto van het voertuig, en de gegevens over locatie, datum en tijdstip worden bewaard. Met behulp van deze gegevens is het mogelijk om de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats vast te stellen. Ook is het mogelijk aan de hand van kentekens de bewegingen van voertuigen na te gaan. Van belang voor de proportionaliteit is dat de naam van de persoon op wiens naam het kenteken staat, niet wordt bewaard. Die naam wordt pas bekend wanneer in een concrete zaak de tenaamstelling van een bepaald kenteken in het kentekenregister van de RDW wordt nagetrokken. Dit laatste gebeurt pas als bij raadpleging van de bewaarde kentekengegevens inderdaad de aanwezigheid van een voertuig op bepaalde locaties en tijdstippen is vastgesteld en dit voor het onderzoek van belang is. Aanvullend onderzoek is nodig om te kunnen vaststellen of de houder van het kenteken, of wellicht een ander, op die tijdstippen van het voertuig gebruik maakte.

Voor de beoordeling van de proportionaliteit is ten tweede van belang dat de toegang tot de bewaarde gegevens bij wet wordt beperkt tot gevallen van verdenking van een strafbaar feit en de aanhouding van voortvluchtige verdachten en veroordeelden. Dit zijn voldoende zwaarwegende gevallen, die in verhouding staan tot beperking van de persoonlijke levenssfeer, zoals ook in paragraaf 4.7 aan de orde kwam. Voor de beoordeling van de proportionaliteit is tenslotte van belang dat de duur van bewaartermijn is beperkt tot vier weken. In paragraaf 4 is besproken dat de termijn van vier weken passend is, gelet op het belang van de opsporing en gelet op reeds bestaande andere wetgeving terzake van het bewaren van camerabeelden.

Gelet op de voorgaande afwegingen voldoet de maatregel aan het vereiste van proportionaliteit.

Het beginsel van subsidiariteit houdt in dat het beoogde doel niet bereikt kan worden met een andere maatregel die minder ingrijpend is voor de persoonlijke levenssfeer. Hierover kan worden opgemerkt dat er geen andere maatregel is waarmee op zo'n betrekkelijk eenvoudige wijze in zwaarwegende gevallen achteraf de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats kan worden vastgesteld. De grenzen die gesteld zijn aan het gebruik van de bewaarde gegevens garanderen dat de gegevens alleen in zwaarwegende gevallen worden gebruikt. De voorgestelde maatregel voldoet hiermee aan het subsidiariteitsvereiste.

Andere eisen waaraan de regeling moet voldoen, betreffen de kwaliteit van de wettelijke regeling. De wettelijke regeling moet voor de burger voldoende toegankelijk en kenbaar zijn. Met de voorgestelde regeling in artikel 126jj wordt aan deze eisen voldaan. In het eerste lid van het voorgestelde artikel 126jj is omschreven voor welke doelen de gegevens kunnen worden vastgelegd. Ook is voorgeschreven dat de aanwezigheid van een technisch hulpmiddel ter vastlegging van kentekengegevens op of aan de openbare weg, op duidelijke wijze kenbaar wordt gemaakt. In de artikelsgewijze toelichting wordt hier nader op ingegaan .

In het tweede lid is omschreven om welke gegevens het precies gaat en is een bewaartermijn opgenomen. In het derde lid is limitatief vermeld dat de bewaarde gegevens slechts voor twee doelen kunnen worden gebruikt. De wettelijke regeling moet ook waarborgen bieden tegen willekeurige inmenging door de overheid in het persoonlijke leven van de burger en tegen misbruik van bevoegdheid. Ook hiervoor bieden de beperkingen van artikel 126jj de nodige waarborgen. Hierbij is het van belang dat de gegevens slechts toegankelijk zijn voor daartoe geautoriseerde ambtenaren en dat de gegevens slechts gebruikt worden voor de aangegeven doelen. Hiervoor biedt de Wet politiegegevens (Wpg) de benodigde waarborgen. In paragraaf 4.6 is al ingegaan op de waarborgen van artikel 6 van de Wpg waarin is bepaald dat alleen politie-ambtenaren die daarvoor zijn geautoriseerd toegang hebben tot de vastgelegde gegevens. In artikel 4 van de Wpg is bepaald dat de korpsbeheerder ervoor zorgdraagt dat de gegevens worden vernietigd, zodra de wettelijke bewaartermijn is verstreken. De Wpg voorziet er dus in dat de gegevens die op grond van het voorgestelde artikel 126jj mogen worden bewaard, na ommekomst van de in artikel 126jj voorgeschreven maximale termijn van vier weken worden vernietigd. Tot de waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking behoren ook de kwaliteit van de apparatuur en programmatuur, waarop in paragraaf 4.7 is ingegaan.

6. Consultatie

7. Financiële gevolgen

Voor het bewaren van kentekengegevens kan gebruik worden gemaakt van dezelfde camera's als voor de automatische kentekenherkenning waarbij opvolging wordt gegeven aan *hits*. In 2010 beschikten de politiekorpsen over 26 locaties met vaste camera's en 78 mobiele ANPR-camera's. De investeringskosten voor mobiele- en vaste camera-opstellingen die reeds gedaan cq voorzien zijn door de korpsen, bedragen ca. 4,9 mln euro (100.000 euro per vaste opstelling en voor mobiele toepassingen 30.000 per stuk). De kosten voor de cameraopstellingen, zowel mobiel als vast, worden gedragen door de korpsen. De plaatsing van ANPR camera's valt onder de bevoegdheid van het regionale bevoegde gezag (beheersdriehoek). Op regionaal niveau kan de meest adequate afweging gemaakt worden waar en in welke mate de inzet van ANPR voor de strafrechtelijke handhaving dienstig is.

De kosten voor het bewaren van kentekengegevens als beschreven in paragraaf 4 vergen een additionele investering van 0,8 mln euro. Deze is nodig om te voorzien in de capaciteit voor het bewaren van kentekengegevens gedurende een periode van vier weken, uitgaande van de hiervoor genoemde aantallen camera's. Indien in de toekomst verkeerscontrolecamera's beschikbaar komen voor het vastleggen en bewaren van kentekengegevens, dan is een grotere capaciteit nodig. De kosten voor het bewaren van de kentekengegevens worden gedragen door de korpsen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 126jj

Eerste lid

Dit artikel bepaalt dat een opsporingsambtenaar bevoegd is tot het vastleggen van kentekens ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten en het achterhalen van voortvluchtige veroordeelden en verdachten. In paragraaf 4 is ingegaan op het belang voor de opsporing van strafbare feiten. Over het achterhalen van voortvluchtigen kan worden opgemerkt dat de politie tot taak heeft verdachten en veroordeelden tegen wie een bevel tot vrijheidsbeneming is afgegeven, aan te houden. Dit is een taak ten dienste van de justitie, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, van de Politiewet 1993.

De voorgestelde bevoegdheid wordt opgenomen in het Wetboek van Strafvordering omdat de bevoegdheid kan worden aangewend voor strafvorderlijke doeleinden. De bevoegdheid houdt in dat door de politie gegevens kunnen worden vastgelegd zonder dat sprake is van verdenking van een strafbaar feit. Indien er wel een verdenking bestaat van een strafbaar feit, staat artikel 9 van de Wpg reeds toe dat gegevens die ter opsporing van dat strafbare feit noodzakelijk zijn voor de duur van dat onderzoek kunnen worden verwerkt.

De kentekens worden vastgelegd met een technisch hulpmiddel, in de huidige toepassing is dat een camera. In paragraaf 4.7 is ingegaan op de kwaliteitseisen die daarvoor in de praktijk worden gehanteerd. De gegevens worden conform artikel 1, onderdeel f, van de Wpg verwerkt onder verantwoordelijkheid van de beheerder van het politiekorps dat de camera's gebruikt.

De aanwezigheid van een technisch hulpmiddel ter vastlegging van kentekens wordt op duidelijke wijze kenbaar gemaakt. Omdat de kentekens van alle voertuigen die het technisch hulpmiddel passeren, worden vastgelegd, is het passend dat het vastleggen niet heimelijk plaatsvindt. Overheidsoptreden behoort kenbaar te zijn. Ook het Dataprotectieverdrag verlangt dat een burger – behoudens bijzondere gevallen – ervan op de hoogte moet zijn als hem betreffende gegevens worden verwerkt. De aanwezigheid van het technisch hulpmiddel kan kenbaar worden gemaakt door het plaatsen van een bord langs de weg. Niet kenbaar hoeft te zijn waar het technisch hulpmiddel precies is opgesteld. Ook kan de aanwezigheid worden kenbaar gemaakt op de website van de politie.

De bevoegdheid is niet slechts toebedeeld aan politie-ambtenaren. Ook andere opsporingsambtenaren, bijvoorbeeld werkzaam bij bijzondere opsporingsdiensten (BOD-en), kunnen de bevoegdheid toepassen. Het ligt in de rede dat politiekorpsen en BOD-en onderling het gebruik van camera's afstemmen.

Tweede lid en derde lid

Naast de bevoegdheid gegevens vast te leggen, neergelegd in het eerste lid, worden in het tweede lid voorschriften gegeven over de verwerking van de vastgelegde gegevens.

Op de verwerking van de gegevens is in beginsel de Wpg van toepassing, maar op een aantal punten geeft artikel 126ij een eigen regeling. Het tweede lid bepaalt dat de gegevens gedurende een periode van vier weken mogen worden bewaard en het derde lid bepaalt voor welke doelen de gegevens mogen worden gebruikt. De regels voor de bewaartermijn en het gebruik zijn dus neergelegd in het Wetboek van Strafvordering, en vormen een *lex specialis* ten opzichte van de regels van de Wpg. Voor het overige zijn de regels van de Wpg van toepassing. Dit betreft bijvoorbeeld de bepalingen over de rechten van de betrokkene en het toezicht op de gegevensverwerking. Ook voor gegevens die worden verwerkt in verband met het gemeentelijk cameratoezicht, geldt zo'n eigen regeling naast de regeling van de Wpg, zie artikel 151c van de Gemeentewet.

De gegevens die worden bewaard zijn de kentekens zelf en de met de kentekens samenhangende gegevens betreffende locatie, tijdstip en de opname van het voertuig. De camera's die gebruikt worden voor automatische kentekenherkenning maken een foto van hetzij de achterkant, hetzij de voorkant van het voertuig.

De bewaarde gegevens mogen voor de twee in het derde lid genoemde doelen worden gebruikt, namelijk in geval van verdenking van een strafbaar feit of in geval van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde. Overeenkomstig artikel 6, tweede lid, van de Wpg hebben alleen de ambtenaren van politie die daarvoor zijn geautoriseerd toegang tot de vastgelegde gegevens. Hieronder vallen ook de ambtenaren van de Koninklijke Marechaussee en van de bijzondere opsporingsdiensten. De verantwoordelijke korpsbeheerder draagt er zorg voor dat bepaalde ambtenaren hiervoor worden geautoriseerd. In de autorisatie wordt vermeld tot welke verwerkingen de ambtenaar bevoegd is en voor welke onderdelen van de politietaken dit is toegestaan. Indien de bewaarde gegevens worden geraadpleegd in verband met de verdenking van een strafbaar feit, en de gegevens informatie opleveren voor de opsporing van het feit, maakt de opsporingsambtenaar hiervan op grond van artikel 152 Sv een proces-verbaal op.